

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ H. V.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. R. M., PhD., advokátom so sídlom v K., **2/ A. V.**, bývajúceho V., zastúpeného opatrovníčkou V. Z., bývajúcou v K. a **3/ mal. N. V.**, bývajúcej v K., zastúpenej žalobkyňou 1/ ako jej zákonnou zástupkyňou, proti žalovanej **L. I.**, bývajúcej v K., **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 14 C 480/01, o dovolaní žalobcov podanom ich právnym predchodcom proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. mája 2009 sp. zn. 4 Co 227/2007 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Košiciach označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II zo 14. marca 2006 č.k. 14 C 480/01-148, ktorým bola zamietnutá žaloba pôvodného žalobcu - právneho predchodcu žalobcov - M. V. (manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ a 3/) o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva k nehnuteľnostiam, uzavretej medzi ním a žalovanou 29.7.1997. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa so záverom súdu prvého stupňa o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu podal dovolanie pôvodný žalobca M. V.. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil odňatím možnosti konať pred odvolacím súdom. K tomuto odňatiu malo dôjsť tým, že odvolací súd ho nepredvolal na pojednávanie. Pretože

M. V. v priebehu dovolacieho konania dňa 9.12.2009 zomrel, pokračoval dovolací súd v dovolacom konaní s jeho právnymi nástupcami - žalobcami 1/ až 3/ (§ 107 ods. 3 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O.s.p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Nezistil však existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákonom ustanovení. Nezistil teda ani podmienku prípustnosti dovolania namietanú pôvodným žalobcom, ktorá mala spočívať v odňatí možnosti konať pred odvolacím súdom a to tým, že nebol predvolaný na odvolacie pojednávanie.

Z obsahu spisu je zrejmé, že odvolací súd prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania poukazujúc na ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia v znení platnom od 15.10.2008 odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia

pojednávania, ak nejde o niektorý z prípadov uvedených v odseku 1 tohto ustanovenia, t.j. ak nejde o prípad, kedy je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (táto okolnosť, s výnimkou konaní podľa § 120 ods. 2 O.s.p., závisí od úvahy odvolacieho súdu), alebo kedy súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a O.s.p. bez nariadenia pojednávania alebo kedy to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Keďže v prejednávanej veci nešlo o žiaden z uvedených prípadov, odvolací súd bol oprávnený podľa odseku 2 tohto ustanovenia rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. Takto mohol postupovať aj za situácie, že odvolanie pôvodného žalobcu bolo podané 21.4.2006, t.j. pred účinnosťou novely Občianskeho súdneho poriadku vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z. Podľa stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19. apríla 2010 č. Cpj 7/2010 sa totiž v zmysle § 372p ods. 1 O.s.p. ustanovenie § 214 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 použije aj na odvolacie konania, ktoré začali podaním odvolania pred 15. októbrom 2008.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd dovolanie žalobcov podané ich právnym predchodcom podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako neprípustné odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. januára 2011

JUDr. Rudolf Č i r č, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová

Odlišné stanovisko sudcu JUDr. R. Čirča

Podľa § 243b ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) pripájam toto odlišné stanovisko k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2011 sp. zn. 6 Cdo 258/2010. Nesúhlasím s väčšinovým rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. mája 2009 sp. zn. 4 Co 227/2007. Zastávam názor, že konanie pred krajským súdom ako odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. odňatím možnosti právneho predchodcovi žalobcov ako pôvodnému žalobcovi konať pred súdom. Táto vada, ktorú dovolací súd skúma z úradnej povinnosti, je daná skutočnosťou, že odvolací súd rozhodol bez prejednávania odvolania na pojednávaní, čím znemožnil právneho predchodcovi žalobcov v postavení pôvodného žalobcu realizáciu jeho procesného práva zúčastniť sa prejednávania veci vo svojej prítomnosti. Svoj právny názor odôvodňujem takto:

I keď Občiansky súdny poriadok v znení platnom od 15.10.2008, tj. od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z., umožňuje odvolaciemu súdu (s výnimkou taxatívne určených prípadov) rozhodnúť o odvolaní aj bez nariadenia pojednávania, je podľa môjho názoru potrebné v odvolacom konaní začatom do účinnosti uvedenej novely, pokiaľ ide o otázku spôsobu prejednávania odvolania, použiť dovtedy platnú právnu úpravu.

Trvale platnou zásadou procesného práva o časových medziach procesných zákonov je zásada, podľa ktorej nové procesné právo (jeho zmeny) má pôsobiť výlučne odo dňa nadobudnutia účinnosti nového zákona, a to aj pre konania začaté pred jeho účinnosťou, no účinky procesných úkonov súdu i účastníkov, ktoré s nimi spájala (či nespájala) skoršia úprava, zostávajú zachované. Táto zásada bola vyjadrená v § 355 O.s.p. a v súvislosti so zmenami právnej úpravy bola opakovane vyjadrená v §§ 372e, 372h, 372i a 372o uvedeného právneho predpisu.

Ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. upravuje otázku aplikovateľnosti novej úpravy tak, že sa použije aj na konania začaté pred 15. októbrom 2008, no mlčí v otázke, či zostávajú zachované účinky úkonov, ktoré s nimi spájala predchádzajúca úprava. V takom prípade treba prijať taký výklad, ktorý šetrí zmysel a podstatu základného práva dotknutého novou procesnou úpravou. Týmto základným právom je právo účastníka konania na legitímne čakávanie (ako súčasť práva na spravodlivý proces), že ak odvolacie konanie začalo podaním

odvolania pred 15. októbrom 2008, bude sa spôsob prejednávania odvolania riadiť právnou úpravou platnou v čase začatia odvolacieho konania, t.j. ustanovením § 214 O.s.p. v znení do uvedeného dátumu, zaručujúcim mu prejednanie odvolania na pojednávaní v jeho prítomnosti (pokiaľ nie sú splnené podmienky podľa odseku 2 alebo 3 uvedeného ustanovenia pre možnosť prejednávania odvolania bez pojednávania). Legitímne očakávanie na zachovanie takéhoto postupu súdu (v situácii, keď tento postup zaručoval účastníkovi konania v porovnaní s novou právnou úpravou väčší rozsah procesných práv) je zvlášť zrejmé v prípadoch, v ktorých účastník na výzvu súdu urobenú podľa § 214 ods. 3 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008 oznámil, že s prejednaním odvolania bez nariadenia pojednávania nesúhlasí. Opačný aplikačný a interpretačný postup znamená porušenie čl. 13 ods. 4 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel) a je preto vo svojom dôsledku výkladom retroaktívnym.

Z preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že pôvodný žalobca - právny predchodca žalobcov - podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie doručené tomuto súdu 24.4.2006. Na výzvu odvolacieho súdu, či súhlasí s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania, listom z 23.10.2007 odpovedal tak, že ak odvolací súd nezruší prvostupňové rozhodnutie, trvá na prejednaní veci s nariadením pojednávania. Odvolací súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania rozsudkom z 21. mája 2009.

Vzhľadom na vyššie uvedený výklad odvolací súd tým, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie, odňal pôvodnému žalobcovi možnosť konať pred súdom. Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, znamenajúce porušenie práva na spravodlivý proces, zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, mal byť podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu z tohto dôvodu zrušený a vec mu mala byť vrátená na ďalšie konanie.

V Bratislave, dňa 19. januára 2011

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
s u d c a

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová